

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

รถม้าลำปางถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นรวมถึงเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลำปาง เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีจำนวนรถม้าที่ใช้วิ่งบนถนนเป็นแห่งเดียวที่หลงเหลืออยู่ในประเทศไทย และมากที่สุดในโลก ซึ่งอดีตเป็นพาหนะที่ใช้งานทั่วไป ปัจจุบันหายไปใช้เพียงเพื่อการท่องเที่ยวทำอะไรที่จะทำให้รถม้ามีการพัฒนาเพิ่มมูลค่ารายได้ผู้คนลำปางให้มากขึ้น โดยมีภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและเข้ามาช่วยดำเนินการเป็นรูปธรรม ให้รถม้าอยู่คู่เมืองลำปางต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าในจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพรถม้าให้ทำรายได้ให้กับชาวบ้านและเพื่อสานต่ออาชีพรถม้าต่อไป

โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ประกอบการจำนวน 61 ราย แบบตามสะดวก (Convenience Sampling) รวมทั้งสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) นายกสมาคมรถม้าลำปาง จำนวน 1 ราย และหัวหน้าคิวรถม้า จำนวน 1 ราย โดยนำข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามมาวิเคราะห์เฉลี่ยต่อรายผู้ประกอบการ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางวิชาการ หนังสือ และข้อมูลออนไลน์ จากนั้นจึงวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในรูปแบบของการวิเคราะห์ ด้วยวิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period Method) วิธีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment) และ วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value Method : NPV) รวมถึงวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนต่อเดือน ซึ่งจะแบ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวตามลักษณะของผู้ประกอบการออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก และผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม โดยสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าในจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 36 – 45 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีภูมิลำเนาในจังหวัดลำปาง สาเหตุที่ประกอบธุรกิจรถม้าเนื่องมาจากสืบทอดจากบรรพบุรุษ และอยากอนุรักษ์รถม้าให้อยู่คู่เมืองลำปาง ในการประกอบธุรกิจนั้น เจ้าของจะขับรถม้าเองไม่ได้จ้างแรงงาน สามารถแบ่งกลุ่มตามลักษณะการประกอบอาชีพ

2. ต้นทุน

ต้นทุนในการประกอบธุรกิจรถม้า แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ รายจ่ายในการลงทุน และ รายจ่ายในการดำเนินงานซึ่งเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับม้า และรถม้า โดยรายจ่ายลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ รวม 61,757 บาท กรณีที่ซื้อรถม้าเก่า รวม 41,471 บาท ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม จะมีรายจ่ายในส่วนนี้ต่ำกว่าผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากม้าที่ใช้ประกอบการธุรกิจรถม้าส่วนใหญ่ใช้วิธีการฝากม้าไว้กับคอกม้าอื่น และมัดไว้บริเวณบ้านโดยไม่จัดทำคอก จึงไม่มีต้นทุนในส่วนนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ มีรายจ่ายลงทุนรวม 56,900 บาท กรณีที่ซื้อรถม้าเก่า รวม 38,900 บาท

ส่วนรายจ่ายดำเนินงานคิดได้ 2 กรณี คือ กรณีที่คิดค่าแรงงานรวมเป็นรายจ่ายดำเนินงาน โดยรายจ่ายดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ รวม 60,978 บาท กรณีที่ซื้อรถม้าเก่า รวม 61,696.33 บาท ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ รวม 34,158 บาท กรณีที่ซื้อรถม้าเก่า รวม 34,921.33 บาท ถ้ามองในแง่ของผู้ประกอบการจะไม่นำค่าแรงงานของผู้ประกอบการมาคำนวณ โดยรายจ่ายดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ รวม 14,490 บาท กรณีที่ซื้อรถม้าเก่า รวม 15,208.33 บาท ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ รวม 14,490 บาท กรณีที่ซื้อรถม้าเก่า รวม 15,253.33 บาท

3. ผลตอบแทน

ผลตอบแทนของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าในจังหวัดลำปาง ได้แก่ รายรับจากการนำนักท่องเที่ยวชมเมืองลำปาง โดยทางสมาคมรถม้าลำปางได้กำหนดค่าโดยสารไว้ 3 อัตรา ดังนี้เส้นทางรอบเมืองเล็ก ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ราคา 150 บาท เส้นทางรอบเมืองใหญ่ ใช้เวลาประมาณ 40 นาที ราคา 200 บาท เข้าเป็นชั่วโมง ชั่วโมงละ 300 บาท รายรับอื่นนอกเหนือจากการให้บริการปกติ ได้แก่ การจ้างไปร่วมขบวนพาเหรด ในเทศกาลต่างๆ หรือตามโรงเรียนต่างๆ รายได้ส่วนนี้เดือนไหนขึ้นอยู่กับผู้ว่าจ้างแล้วแต่จะตกลงกัน ซึ่งรายรับของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้า จะไม่แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวบางวันอาจไม่มีรายรับ จากการศึกษาจึงประมาณการรายรับผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก จำนวน 67,500 บาทต่อปี และผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม จำนวน 40,260 บาทต่อปี ซึ่งจำนวนที่ออกให้บริการจะน้อยกว่าผู้ประกอบการอาชีพหลัก

4. การวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทน

จากผลการวิเคราะห์ผลตอบแทน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จะสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ พบว่าโครงการต้องใช้ระยะเวลาคืนทุน 10 ปี 3 เดือน 8 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 4.89 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ -36,731.81 บาทและโดยไม่คำนึงถึงค่าแรงงานจะมีระยะเวลาคืนทุน 1 ปี 2 เดือน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 80.29 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 148,894.78 บาท

ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีที่ซื้อรถม้าเก่าพบว่า โครงการต้องใช้ระยะเวลาคืนทุน 7 ปี 1 เดือน 23 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 5.58 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ -18,296.94 บาทและโดยไม่คำนึงถึงค่าแรงงานจะมีระยะเวลาคืนทุน 9 เดือน 19 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 117.95 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 167,326.96 บาท

ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม กรณีที่ซื้อรถม้าใหม่ พบว่า โครงการต้องใช้ระยะเวลาคืนทุน 9 ปี 2 เดือน 23 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 5.74 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ -33,615.60 บาทและโดยไม่คำนึงถึงค่าแรงงานจะมีระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 2 เดือน 16 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 40.37 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 44,918.73 บาท

ผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเป็นอาชีพเสริม กรณีที่ซื้อรถม้าเก่าพบว่า โครงการต้องใช้ระยะเวลาคืนทุน 7 ปี 3 เดือน 14 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 6.29 และโดยไม่คำนึงถึงค่าแรงงานจะมีระยะเวลาคืนทุน 1 ปี 6 เดือน 23 วัน อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 56.86 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 60,951.63 บาท

5. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

จากผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนต่อเดือน พบว่าผู้ประกอบการอาชีพรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีซื้อรถม้าใหม่มีจุดคุ้มทุนที่ 4,025 บาทต่อเดือน ผู้ประกอบการอาชีพรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีซื้อรถม้าเก่ามีจุดคุ้มทุนที่ 4,025 บาทต่อเดือน ผู้ประกอบการอาชีพรถม้าเป็นอาชีพเสริม กรณีซื้อรถม้าใหม่มีจุดคุ้มทุนที่ 1,725 บาทต่อเดือน ผู้ประกอบการอาชีพรถม้าเป็นอาชีพหลัก กรณีซื้อรถม้าเก่ามีจุดคุ้มทุนที่ 1,725 บาทต่อเดือน และโดยไม่คำนึงถึงค่าแรงงานผู้ประกอบการอาชีพรถม้าทุกกลุ่ม มีจุดคุ้มทุนที่ 1,207.5 บาทต่อเดือน

อภิปรายผลการศึกษา

1. สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจนมที่ซื้อนมมาใหม่มาใช้ในการให้บริการไม่ว่าจะประกอบเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริม จะมีรายจ่ายในการลงทุนเริ่มแรก ในจำนวนที่มากกว่ากลุ่มที่ซื้อนมเก่า แต่ขณะเดียวกันกลุ่มที่ซื้อนมเก่า ต้องจ่ายค่าซ่อมบำรุงนมมากกว่ากลุ่มที่ซื้อนมใหม่มาใช้ในการให้บริการ

2. สำหรับผู้ที่ลงทุนใหม่เมื่อพิจารณาจาก ระยะเวลาคืนทุนผู้ประกอบการธุรกิจนมที่ซื้อนมใหม่ จะต้องใช้เวลานานกว่ากลุ่มที่ซื้อนมเก่า หากพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนแล้วในกรณีที่ไม่คำนึงถึงค่าแรงเป็นรายจ่ายดำเนินงาน ผู้ประกอบการธุรกิจนมเป็นอาชีพหลัก กรณีนมเก่า จะมีประสิทธิภาพของการใช้สินทรัพย์ที่สามารถจะก่อให้เกิดกำไรมากที่สุด และหากพิจารณาในเรื่องของค่าของเงินตามเวลา ถ้าคำนึงถึงค่าแรงงาน จะมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ติดลบ ซึ่งหมายความว่า เป็น โครงการที่ไม่น่าลงทุน แต่ในทางกลับกันหากไม่คำนึงถึงค่าแรงงาน จะมีค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ เป็นบวก ซึ่งหมายความว่า เป็น โครงการที่น่าลงทุน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับค่าแรงงานขั้นต่ำแล้ว ผลตอบแทนที่ได้รับมีจำนวนไม่มากนักในแง่ของเศรษฐศาสตร์อาจทำให้ผู้ที่สนใจจะทำธุรกิจเพื่อหวังผลกำไรไม่น่าสนใจที่จะลงทุน แต่ถ้ามองในแง่ของผู้ประกอบการที่อยากอนุรักษ์นม และอยากสืบทอดอาชีพนี้จากบรรพบุรุษ แม้ว่าผลตอบแทนไม่มากนัก แต่เนื่องจากการลงทุนส่วนใหญ่ได้มาจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษ จึงทำให้เงินที่จะนำมาลงทุนไม่มากนัก

3. จุดคุ้มทุนต่อเดือนในแง่ของผู้ประกอบการ โดยไม่คำนึงถึงค่าแรงงาน ของผู้ประกอบการธุรกิจนม ทุกกลุ่มจะต่ำเนื่องจากรายจ่ายผันแปรมีน้อย ทำให้มีจุดคุ้มทุนเท่ากับรายจ่ายคงที่

4. จากการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้ประกอบการธุรกิจนมส่วนใหญ่ได้มาจากนักท่องเที่ยว หรือฤดูกาลท่องเที่ยว และขึ้นอยู่กับภูมิอากาศซึ่งถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะมีผู้มาใช้บริการน้อย หรือบางครั้งอาจไม่มีเลย ซึ่งสอดคล้อง กับผลการศึกษาของ สันติ วงศ์ดาว ที่ศึกษาเรื่อง “ธุรกิจนมกับการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง” และพบว่า ปัจจุบันได้มีหน่วยงานที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมากขึ้น ทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชชธรณ์ สิทธิขุม ซึ่งศึกษาเรื่อง “เครือข่ายความร่วมมือการอนุรักษ์อาชีพขบรนมจังหวัดลำปาง” ส่วนค่าอาหารที่ม้ากินต่อวัน จากการศึกษาพบว่า ม้ากินอาหารเฉลี่ย วันละ 31 บาทซึ่งไม่สอดคล้องกับปัญหา ตั้งศรีวงศ์ ที่กล่าวไว้ว่า ม้าตัวหนึ่งกิน 20-25 บาทต่อวันต่อตัว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามธุรกิจรถม้าในจังหวัดลำปางเป็นธุรกิจที่มีความเหมาะสมในการลงทุนในระดับต่ำ สำหรับผู้ที่สนใจจะทำธุรกิจ แต่เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ต้องอนุรักษ์ และสืบสานให้อยู่คู่เมืองลำปาง ผู้ที่จะดำเนินธุรกิจนี้ต้องมีใจรัก และต้องอาศัยประสบการณ์ รวมถึงการเลี้ยงม้า ซึ่งการเลี้ยงม้าต้องใช้การดูแล เอาใจใส่ และมีข้อจำกัดในการทำงานซึ่งม้า 1 ตัว สามารถทำงานได้ 6 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ ถ้าอากาศร้อนจัด การทำงานก็จะลดลง รายรับจากให้บริการนั้นขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยว และฤดูกาล ช่วงฤดูฝนอาจมีรายได้น้อยกว่าฤดูอื่นๆ หากมีหน่วยงานต่างๆ มาให้ความช่วยเหลือในด้านการตลาดให้มากยิ่งขึ้น ธุรกิจรถม้าก็ยังคงอยู่ได้ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved